

Църк. вѣстникъ
излиза всѣка седмица
приложението четири
пати въ годината

Годишната цена на
Църк. вѣстникъ
приложението
въ България 10 лева, а
за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

свещ. Стефанъ Ганчевъ

МѢСЪЧНО ИЗДАНИЕ

Анонсаментъ е годи-
шенъ и
всѣкога прѣдплатенъ

Всичко, относеще се до
вѣстникъ, да се изпраща
къ редакцията на
вѣстникъ въ
София.

Годишната цена на
вѣстникъ
приложението
въ България 10 лева, а
за странство 13 лева.
Единъ брой 15 ст.
и писма не се
примиряватъ — работни
срѣдничното издание
не се прѣдплатява

СЪДЪРЖАНИЕ :

1. Висшето Богословско училище. —
Свещ. Д-ръ Ст. Цанковъ.
2. Фактически оправка. — *Д.*
3. Екскурзията на софийскитѣ семинаристи до Бачков-
ския манастиръ. — *Д. Ласковъ.*
4. Изъ живота на свещенишкитѣ братства. —
Единъ не делегатъ.
5. Мнѣния и отзиви. Георги Пасаровъ и черковно-
националното ни единство. — *Георги Стояновъ.*
— 2. Отговоръ — *Д. Мишевъ.*
6. Външенъ прѣгледъ.
7. Извлечение изъ писма и дописки.
8. Синодни разпорѣдки и окръжнии.
9. Църковно-обществена лѣтопись.
10. Обявления.

Висшето Богословско училище.

Рѣшението на св. Синодъ за нуждата отъ висше богословско заведение у насъ и за вземане надлежни мѣрки за по-скорошно откриване на таква заведение — бѣ и едно отъ най-наврѣменитѣ и най-сполучливи рѣшения на върховната духовна властъ въ страната ни по засиляне и закрѣпяне образованието на българския клиръ и по разработване и разпространение на богословската наука, тукъ, у насъ, на наша почва и за насъ. И справедливо бѣ посрѣщнато това рѣшение съ задоволство отъ всички страни у насъ, които искрено милѣятъ за духовна просвѣта и образование въ страната ни.

Първоначалната мисль и рѣшение на св. Синодъ по типа на това висше богословско заведение бѣ — то да бжде *богословски факултетъ* при университета ни. Св. Синодъ, по всичко се вижда, се е въодушевявалъ отъ главната мисль изобщо да се открие таква заведение, което да бжде разсадникъ на богословско образование и наука. Тая е била главната мисль. Въпросътъ за типа на това заведение е билъ по-вече въпросъ страниченъ. Сжщината на въпроса не лежи въ *формата* на заведението, подъ която то ще се открие и ще сжществува, макаръ че при организацията на заведението, подъ тая или друга форма, не е можало да не се обърне сериозно внимание и на установяване такива условия въ тая организация, които биха осигурили правиленъ и успѣшенъ вървежъ на заведението, наспоредъ основнитѣ му богословски и църковни задачи.

Подиръ споменатото рѣшение на висшата ни духовна властъ за откриване висше богословско

заведение, като факултетъ при университета, прѣдстояла е първата задача: да се направятъ постъпки прѣдъ управляващи сфери у насъ за откриване на заведението. Като се знае колко слабо разбиране се показва у насъ къмъ висшитѣ духовни задачи на християнството и на православната ни българска църква, може да се състави приблизителна прѣдстава и за това — колко трудно е било да се срѣщне отъ самото начало ясно разбиране и готовност у нѣкои отъ управляващитѣ у насъ за реализиране мисльта и инициативата за откриване висше богословско заведение у насъ. Не е настъпило врѣме да се нише за всички постъпки и срѣщнати подкрѣпи или пъкъ затруднения въ тая високопохвална и наврѣмена инициатива. Но тѣй като днесъ, когато мисльта за учрѣждаване висше богословско училище е на сигуренъ пътъ за реализиране, се направиха загатки по откриване и организиране на училището, които не стоятъ на фактическа основа, за освѣтление изобщо на тоя тѣй важенъ въпросъ бѣгло отбѣлзваме и подчертаваме факти, които сами по себе краснорѣчиво говорятъ.

Прѣзъ 1908 г., когато прѣдстоеше да се създаде новъ законъ за народното просвѣщение, св. Синодъ е пратилъ на българското правителство изложение по належащата нужда отъ откриване на висше богословско заведение у насъ и е настоявалъ въ новия законъ за народното просвѣщение да се прѣдвиди за цѣлтъ откриване богословски факултетъ при университета. Тая постъпка не е останала единична. Възражения отъ надлежно мѣсто не сж били направени. Дадени сж били дори основания да се върва, че, наспоредъ ходатайството на св. Синодъ, въ новия законопроектъ за народното просвѣщение ще се прѣдвиди и богословски факултетъ при университета. Ала при всичко това, въпрѣки нееднократни настоявания отъ страна на св. Синодъ, въ новия законъ за народното просвѣщение откриване на богословски факултетъ не се прѣдвидѣ. Отъ горното става очевидно, че не почиватъ на истина и на фактични основания твърденията на нѣкои, какво св. Синодъ билъ противъ или пъкъ не за богословски факултетъ. Истината е, наопѣки, тая, че когато св. Синодъ не правѣше въпросъ отъ типа на висшето богословско заведение, даже работѣше и настояваше нееднократно то да бжде богословски факултетъ, малцината ония, които едва сега заговорватъ за богословски факултетъ, тогава или бездѣйствуваха или дори се изказваха противъ богословски факултетъ, както, прочемъ, се изказваха и противъ сжществуването на сегашната Соф. Духов. Семинария.

Когато, по този начинъ, идеята за откриване

благословски факултетъ при университета ни не се осъществява, идеята за откриване изобщо на висше богословско заведение не се оставяше и не можеше да се изостави. Въ Русия всички висши богословски заведения съществуватъ отдѣлно отъ университетитѣ, подъ прѣкото вѣдѣние на св. Синодъ и подъ името Духовни Академии. Нѣ като богословски факултетъ и пакъ подъ прѣкото вѣдѣние на църквата съществува и богословското заведение въ Карловицъ, равняващо се на висше богословско заведение. И понеже, както отбѣлѣзахме, главната мисль въ въпроса не можеше да бѣде типа или формата на висшето богословско заведение у насъ, а изобщо откриване на едно висше богословско заведение при условия за правилно и успѣшно изпълнение на задачата си, то върховната ни духовна власть е рѣшила да се открие отдѣлно Висше Богословако училище подъ прѣкото вѣдѣние на тая власть. За тази цѣль е имало надлежно синодно отношение до сжщото правителство, което по-рано не възприе и не осъществи синодното прѣдложение за откриване богословски факултетъ при университета ни. Къмъ това синодно отношение, — за отдѣлно висше богословско училище, — правителството се е отнесло съ по-живъ, отъ по-рано, интересъ. Подиръ размѣнени мисли, то е опрѣдѣлило комисия, която да проучи и даде мнѣние: нужно, наврѣмено и възможно ли е да се открие въ страната висше богословско училище. Между прѣдставителитѣ на другитѣ върховни държавни учрѣждения, въ комисията сж участвували прѣдставители и отъ министерствата на народното просвѣщение и на външнитѣ работи и изповѣданията. Тази комисия е дала едногласното мнѣние, че е нужно, наврѣмено и възможно часъ по-скоро да се открие висше богословско училище у насъ, напоредъ прѣдложението на св. Синодъ. Оставало е да се произнесе по въпроса и по доклада на комисията и министерскиятъ съвѣтъ. До като стане това, идва, прѣзъ 1911 год., ново, настоящото, правителство, което съ постановление отъ сжщата година възприе прѣдложението на св. Синодъ и мнѣнието на речената комисия за откриване на висше богословско училище. Познато е слѣдъ това, че по сжщото бѣ вотиранъ тая година и законъ отъ народното събрание.

И така, досегашнитѣ мжнотии по осъществяване мисльта за откриване висше богословско заведение въ България, тъй или иначе се надвиха. Откриването на висшето богословско училище е на здравъ и сигуренъ пѣтъ. То не ще бѣде богословски факултетъ. То, по управна организация, може би, по-скоро ще напомня типа на духовнитѣ академии, ала това никакъ не ще рече, че то по обща организация, по катедри и учебенъ планъ ще бѣде тъкмо като рускитѣ духовни академии. Въпросътъ е още неприключенъ. И неправилно би било, споредъ насъ, той да се свежда въ формата, въ прононсиранитѣ думи. Онова собствено, което сега дига рѣчь за прѣдпочитане на богословски факултетъ прѣдъ отдѣлно висше богословско училище, е мисльта за автономността на професоритѣ и на професорската колегия въ висшето богословско училище. Въ сжщность, центрътъ за това прѣдпочитане не би трѣбало да се поставя тамъ, ала фактически той само тамъ се поставя отъ ония, които бездѣйствуваха и дори противодѣйствуваха за откриване на *богословски факултетъ*, когато св. Синодъ и други работѣха и настояваха тъкмо

за богословски факултетъ. Какъ трѣба да се схваща и поставя въпросътъ за професорската (университетска, факултетна) автономность изобщо, е въпросъ обширенъ и сложенъ и нѣма прѣка относа за случая. И какъ ще бѣде поставена вътрѣшната автономность на висшето богословско училище, не може сега да се прецизира. На всѣки случай, такава не може да не има, както не може да не има надъ училището и прѣко вѣдомство отъ висшата духовна власть. И ония, които сега се обявятъ за стороници на богословски факултетъ, за да била се запазала автономността, научната професорска свобода, вършатъ това или отъ тенденция и зломисленостъ, които, като такива, не заслужаватъ внимание, или пъкъ отъ куриозно непознаване на прѣдмета, което заслужава да се отбѣлѣжи. Висшето богословско заведение у насъ и факултетъ да бѣдѣше, то щѣше и трѣбаше да бѣде *православенъ* богословски факултетъ. Въ него трѣбаше да се разработва и прѣподава *православната* богословска наука, въ опрѣдѣленията и духа на православната църква. Той щѣше да подготвя клиръ, вѣроучители и служители на православната църква. И, оттукъ, свободата и автономността не можеше да отива до тамъ, щото за професори да се опрѣдѣлятъ или да стоятъ лица, които учатъ въ разрѣзъ съ вѣрочението и опрѣдѣленията на православната църква. Това е така ясно, че сж излишни всѣкакви примѣри. Но нека бѣде и това отбѣлѣзано. Въ Букурещъ и Черновицъ (Австрия) православнитѣ висши богословски заведения сж факултети при университетитѣ. И пакъ, професоритѣ се опрѣдѣлятъ не мимо църквата. И въ Букурещъ и въ Черновицъ професоръ при богословския факултетъ се опрѣдѣля при прѣдварително дадено съгласие отъ Църквата. Извѣстенъ е случаятъ отъ богословския факултетъ въ Букурещъ, когато професорътъ при него Симеонъ Попескулъ зарадъ едно неправославно положение въ книгата си „Пневма“ бѣ уволненъ отъ катедрата си, по опрѣдѣление и настояване на ромжнския св. Синодъ. Въ Черновицъ всички професори при богословския факултетъ трѣба задължително и прѣдварително да сж *духовни лица*, та тъй и като клирици — учители да се намиратъ подъ вѣдението на духовната власть.

Иначе да се мисли, то е да се създава нѣ *православно*, а по-скоро *протестантско* висше богословско заведение, никому ненужно у насъ.

Крупниятъ, многозначниятъ фактъ е не формата, а откриване и съществуване на висше богословско заведение въ страната ни.

Прѣдстои неговата окончателна организация, опрѣдѣление на професори и надлежна подготовка на послѣднитѣ. Това е вториятъ етапъ отъ голѣмото дѣло. Слѣдъ него иде третиятъ — животътъ на това заведение.

Ние сме млада страна. Това носи двѣ нѣща: започване съ скромность, но съ енергия пълна, неизхабена. Началото ще бѣде скромно, и друго не може да бѣде. На това сочи и скромното име „Висше Богословско училище“. Но трудътъ, енергията и въодушевляването трѣба да бждатъ удвоени, подигнати.

Висшето богословско училище — първото отъ съществуването ни като народъ и църква — ще бѣде, ще стане, вѣрваме, свѣтилникъ на духовна просвѣта, центръ на научната богословска мисль въ страната ни.

И не може да има никакво съмнѣние, че свѣ-

глината на тоя свѣтилникъ ще засвѣтя се по силно пжтя на духовната освѣта на православния български народъ и че тоя свѣтилникъ ще бжде, по-достоеенъ отъ всѣки другъ, паметникъ на епохата на нашето духовно възрождане и учрѣждаване на българската Екзархия.

Свещ. Д-ръ Стеф. Цанковъ.

Фактически оправки.

Бившиятъ министръ въ кабинета на народолибералната партия, г. Д-ръ Н. Геннадиевъ, е посветилъ въ брой 115 на в. „Воля“ уводна статия по схизмата. За да пише по схизмата, той ваема поводъ отъ нѣкакво „не станало“ събрание въ гр. Добричъ. Прави впечатление, че въ статията, по непонятни причини, се пропускатъ по въпроса за схизмата, съ който се прави толкова голѣмъ шумъ, двѣ съществени нѣща: *първо*, националната страна, която налага на православния български народъ да запази своята църковна автономия въ етнически прѣдѣли, начертани въ фермана отъ 1870 г., и *второ*, фактичната, въ конкретния случай, страна, именно, дѣ и отъ кого се подѣ въпроса за дигането на схизмата. Такива опущения не сѣ извинителни за единъ държавникъ, какъвто е милосѣта му.

Не е важно, кой какво мнѣние има по въпроса за дигането на схизмата, но важното е — а това е и сърдцето на работата — кои първи повдигнаха въпросъ за дигането на схизмата и кой съ кого почна да прѣговаря по него. Важното е още да се знае, по своя инициатива ли почнаха лицата прѣговоритѣ или по внушение.

Мнѣнието по схизмата е второстепенно нѣщо въ случая. Ако всѣки може да има мнѣние по нея, защо да нѣма такава и митрополитъ Симеонъ, единъ отъ старитѣ сподвижници по църковния въпросъ? Неговото мнѣние се знае. То не е отъчера: то е още отъ 1872 г. Знае се и неговото мнѣние за дигането на схизмата. Митрополитъ Симеонъ поддържа, че схизмата може да се дигне само въз основа на фермана, като се запази църковната автономия на православния български народъ въ начертанитѣ отъ фермана прѣдѣли. Това мнѣние е изказалъ и въ интервюто, което се напечатана въ в. „Утро“ прѣди 2—3 недѣли. Неговото мнѣние изкови и досега остава все едно. Ала фактъ е, че въпроситѣ за дигането на схизмата не се повдигна нито отъ него, нито отъ сподвижницитѣ му, както твърди г. Геннадиевъ въ статията, нито пъкъ се повдигна, доколкото стигатъ свѣденията на пишешия, отъ София официално или неофициално. Истината е, че той се повдигна въз отъ прѣдѣлитѣ на царството. Заслужава да се отбѣлжи, че ония, които го повдигнаха и почнаха да прѣговарятъ по него, като че ли нѣмаха и нѣматъ куража на мнѣнието си. Запитани своеобразно по опита, който, безъ прѣдварително увѣдомление и споразумѣние, се прѣдприе, тѣ побързаха да излѣзатъ изъ заетитѣ позиции по въпроса, като заявиха, че не е му било още врѣмето и че не било се съобщило прѣдварително нищо, защото се видѣло, че прѣговоритѣ по схизмата нѣма да доведатъ до практически резултатъ.

Ето това е азбукето на въпроса по схизмата въ конкретния случай. Не може да се допусне, че

г. Геннадиевъ не знае това азбуке, като пише по въпроса. Ала неговата цѣль — такава е впечатлението отъ общия тонъ на статията му — не е да разгледа въпроса обективно и да каже по него основа, което може да каже и трѣбва да каже единъ български държавникъ, като се абстрахира отъ всѣки чувства и като има прѣдъ очи само интереситѣ на православния български народъ, който очаква отъ своитѣ държавници да използватъ съ вѣщина и тактъ всѣки психиченъ моментъ, за да запазятъ неговото църковно и национално право въ етнически прѣдѣли. Печално е, но истина е, че въ статията се ниятъ всички основи на една интимна мисль, която има авторътъ — на мисльта да прѣдстави митрополитъ Симеона и сподвижницитѣ му, като врагове на църковнитѣ и национални български права. И като си служи въ сериозенъ въпросъ, какъвто е тоя за схизмата, съ приеми, за които трѣбва да се съжелява, т. е. като туря задъ гърба си лицата, които почнаха прѣговоритѣ по дигането на схизмата, като прѣзначава факти и дати, не да направи по-ефектна истината, но да прѣдстави въ лоши черти архиерея, съ чисто име е озаглавилъ статията си, г. Геннадиевъ пише:

„Не желая да прониквамъ въ истинскитѣ му (на Симеона) подбуждения, ще приема за вѣрно това, което *той и сподвижницитѣ му твърдятъ*, че се движатъ отъ съображения отъ духовно естество, че ги боли за догмитѣ на православната църква, че ги е страхъ отъ проклятието на Фенеръ, че желаятъ българската църква да влѣзе пакъ въ лоното на вселенската църква и да прѣстане да живѣе въ грѣхъ“.

Ала, каза се, въпросътъ не е подигнатъ и третиранъ нито отъ Симеона и сподвижницитѣ му, нито отъ София. Но какво и отъ това, че той е подигнатъ отъ други въз отъ царството? Не, не е нито оправдано нито извинително да се отнесатъ заключенията и чернилкитѣ въ статията и къмъ ония, които сѣ повдигнали и третирали въпроса за схизмата съ всички добри намѣрения и съ всичко съзнание на своя дългъ къмъ народъ и къмъ църква. Това не трѣбва да се допусне още повече и затова, че повдигналитѣ и третирали въпроса, които се знаятъ, сѣ имали, при другитѣ благи цѣли, и нормирането — това не може да се отрече — междуцърковното положение на българската църква. Сгрѣшитѣ на статията, отправени по кривъ или по правъ адресъ, не могатъ по никакъвъ начинъ да бждатъ нито оправдани, нито извинени. Най-невинното, което може да се каже за тѣхъ, е, че тѣ сѣ стрѣли на печално недоразумѣние.

Тезата на статията не е, слѣдователно, да се уясни въпроса по схизмата, но да се уличи митрополитъ Симеонъ въ противорѣчие, въ непослѣдователностъ и въ лица на ржководни начала. А за да се изтъче всичко това, прѣначаватъ се факти и дати. Да, въ статията се пише и твърди:

„А прѣосвещения Симеонъ, ржкоположенъ отъ патриаршията, отъ 1872 г. и до днесъ свещенодѣйствува, ржкополага въ свещенически санъ срѣщу парично възнаграждение, причещава се всѣка недѣля и подава на пасомитѣ си свято причастие, убѣденъ, че е низвергнатъ отъ сана си велѣдствие анатемата на патриаршията“...

Истината протестира срѣщо тия думи. Митрополитъ Симеонъ е ржкоположенъ не прѣвъ 1872 г., ѡно прѣвъ 1870 г. въ г. Виданъ, не

отъ Патриаршията, но отъ блаженопочиващия Видински митрополитъ Антимъ, на когото е билъ и протосингелъ въ Видинъ. Той е харитописанъ отъ ещия иерархъ, койго вече станалъ български екзархъ, въ 1872 г. мѣсець августъ за кириархъ на Варненската и Прѣславска катедра, на която и днесъ възседава. Още едно нѣщо за знание и за свѣденіе на г. Геннадіевъ: подписътъ на Варненския и Прѣславски митрополитъ Симеонъ стои на първото послание на Българската църква до православнитѣ църкви, съ което се протестира ерѣщо акта на схизмата и ерѣщо самата схизма. . .

Д.

Д. Ласковъ.

Екскурзията на софийскитѣ семинаристи до Бачковския манастиръ.¹⁾

Що се отнася до мотивитѣ, които подтикнали благочестивия грузинецъ къмъ това богоугодно дѣло, тѣ сж изложени отъ самия него въ *устава* (въ прѣдисловието и I гл.), който самъ той написалъ и далъ и на своя манастиръ. Така между другото ктиторътъ на нашия манастиръ казва за себе си, че той отъ дѣтинството дори до дълбока старостъ билъ робъ Христовъ, отъ истинска православна вѣра, която той наслѣдилъ отъ едноезичния свой народъ *иверски*; съгласенъ билъ съ догматическото учение на православния *ромейски народъ* и присъединенъ къмъ *великата Божия църква*. . . ; отдавна ималъ желанието да съгради прѣкрасенъ храмъ и при него *убъжище* за монаси и *гробница* за своето *цръшно тѣло*. Но поради многобройни грѣхове. . . той не можалъ да осъществи желанието на своето сърдце. Обаче къмъ края на живота му най-послѣ Богъ го удостоилъ да изпълни своето сърдечно желание и църквитѣ заедно съ манастиря били сградени, оградени били съ стѣни, и съ келии въ тѣхъ. . . и всичко това съ собственъ трудъ и работа и на собствени сръдства. (Историч. етюдь отъ проф. И. И. Соколовъ. Отпеч. отъ „Родопски напр.“ 1906 г. стр. 8—9).

На друго мѣсто въ устава Пакуриянъ казва, че построеніятъ отъ него манастиръ ще служи за гробища не само на него но и на неговия братъ *Анасий*, който при смъртъта си заедно съ имота си завѣщалъ на брата си: „дѣто той съгради църква и манастиръ, и при тѣхъ гробница, въ която да бжде погребенъ тамъ и той“. По такъвъ начинъ съграждането на манастиръ, който да служи като *стѣйна гробница*, било еднакво сърдечно желание и на двамата братя — Пакурияни.

Спорѣдъ волята на ктитора, показана въ устава, манастирътѣ трѣбвало да бжде *общезителенъ*. Въ него не трѣбвало въ никой случай да има повече отъ 50 души монаси и единъ игуменъ — всичко 51 човѣка. Всички монаси трѣбвало да бждатъ *грузинци*²⁾ „Свѣтвамъ всички, които живѣятъ въ манастиря — пише родолюбивиятъ грузинецъ — и настоявамъ по най-рѣшителенъ начинъ, щото въ светия мой манастиръ никога да не се приема нито единъ презвитеръ или монахъ отъ грѣцка народност“, — освѣнъ писаря, който ще води кореспонденцията. Пакуриянъ посочва и причинитѣ на тая своя разпоредба, а тѣ сж били, че нему се е случвало много пѣти да наблюдава, какъ хитритѣ и наклонни къмъ на-

силия и любостежание грѣци, като се възползували отъ простотата и снизходителността на монаситѣ отъ другитѣ народности, а особено грузинцитѣ, гледали винаги да зематъ игуменската властъ надъ чуждитѣ манастири, — а чрѣзъ това обсебвали и самитѣ манастири. Хубава характеристика за грѣцкитѣ монаси! Очевидно Григорий Пакуриянъ, който цѣлия си животъ прѣкаралъ на служба при византийския дворъ и заемалъ висока длѣжностъ, познавалъ много добрѣ психиката на грѣка. Освѣнъ това, разпореджането на тоя грузински националистъ — въ манастиря му *грѣци да не се приематъ, а само грузинци*, показва, че тѣй наречениятъ *филетизмъ*, за който цариградската патриаршия обяви прѣсловутата схизма надъ българитѣ, съвсѣмъ не е нѣкаква изключително българска „ересь“ а сжществувалъ въ източната църква много прѣди изникването на българския църковенъ въпросъ.

Не забравилъ ктиторътъ на бачк. манастиръ и дѣлото на благотворителността и просвѣщеніето. Спорѣдъ неговата воля, манастирътѣ трѣбвало да има три гостинници (*ξενοδοχεῖα*), кждѣто всѣки пѣтникъ да намира подслонъ и топла пища. За разпространението на духовната просвѣта било наредено специално духовно училище, кждѣто млади момци се приготвявали къмъ свещеническо звание; това училище било отворено при съсѣдния по-малкъ манастиръ *св. Никола*, който билъ единъ видъ метохъ на главния и отъ него получавалъ подържката си. Изобщо бачковския манастиръ по волята и завѣта на неговия основателъ, подробно изложени въ манастирския уставъ, трѣбвало да бжде единъ образецъ манастиръ, който да служи за примѣръ въ всѣко отношение. И такъвъ той дѣйствително билъ докато билъ въ цвѣтуще състояние, управляванъ отъ грузинци, съгласно волята на неговия ктиторъ. Заслужа да се отбѣлжи особеното автономно положение, което заемалъ манастиря въ онова врѣме; той не билъ подчиненъ на цариградския патриархъ, нито на мѣстния пловдивски митрополитъ: вмѣсто името на патриарха или на митрополита тукъ се споменувало: *всякое епископство православно*. Сигурно и тая особена привилегия била дадена на манастиря по сжшитѣ съображения, по които неговия ктиторъ забранилъ да се приематъ грѣци въ него, — т. е. да не би патриаршията или митрополита, като завладѣятъ манастиря, да го погрѣчатъ.

Колко дълго се продължилъ тоя „златенъ вѣкъ“ за грузинския манастиръ, разположенъ на най-опасната граница между непрестанно воюващитѣ въ онова врѣме помежду си Византия и България, точно не може да се каже; изобщо историята на манастиря е слабо извѣстна и мжно може да се възстанови при отсъствието на неговата архива, която е разграбена и изнесена отъ грѣцкитѣ монаси. Въ това отношение най-цѣнни данни сж събрани въ послѣдната прѣкрасна студия на доц. при университета г. *Иорд. Ивановъ* въ Изв. на бѣлг. арх. друж. 1911 г.

Оттукъ ние узнаваме, че 100 години слѣдъ основането (1189 г.) манастирътѣ продължавалъ още да се управлява отъ игуменъ грузинецъ. Самиятъ Григорий Пакуриянъ загиналъ въ войната противъ печенезитѣ при Бѣлятово 1086 г. За пръвъ пѣтъ манастирътѣ попада подъ българска държавна властъ прѣзъ 1199 г., когато на *Иванко, Астновия убиецъ*, за неговото вѣроломство Византия отстъпила да владѣе Пловдивъ и Родопитѣ. Прѣзъ 1204 г. цѣлата областъ била завоювана втори пѣтъ отъ кръстоносцитѣ, които както знаемъ не особено щадили православнитѣ храмове и манастири, но въ 1205 год. всичко отново било отвоювано отъ бѣлг. царъ *Калоянъ*. Въ врѣмето на *Ивана Аспъя II* (1218—1241 г.) манастирътѣ влизалъ въ границитѣ на България и тоя български царъ, който, както знаемъ, въз-

¹⁾ Вижъ „Църк. в.“ бр. 22 т. г.

²⁾ На грѣцки тоя мѣсто въ устава се чете: πάντων τῶν μοναχόντων τὴν ἰβηρικὴν ἐπιστολιῶν γραφὴν καὶ διάλεκτον, συναρθροθεῖντων καὶ συνταχθεῖτων ἐς τὴν μονήν. . .

становилъ т. нар. сега *Аспъновъ кръпостъ* и поставилъ тамъ извѣстния надписъ, трѣбва да е спомогналъ и за възобновяването на манастиря слѣдъ опустошенията причинени отъ кръстоносцитѣ.

Да ли е имало и въ онова врѣме още монаси — грузинци въ манастиря и въ какво отношение се намиралъ манастиря спрѣмо патриаршеската юрисдикция на тогавашния търновски патриархъ, — нищо се не знае. Съ положителност се установява обаче, че славата на Пакурияновия манастиръ не била още забравена въ XIV вѣкъ въ далечна Грузия, откъдѣто благочестиви кавказци още продължавали да идватъ на поклонение и да дарятъ манастиря съ разни скъпоцѣности. Такъвъ единъ скъпоцѣненъ даръ, който се пази и днесъ въ манастиря, е разкошната сръбърно-позлатена ризница — тънка кавказко-византийска кованица — на манастирската чудотворна икона *Света Богородица Влахернска*. На ризницата има датиранъ грузински надписъ, който показва, че дарътъ билъ направенъ отъ грузинскитѣ богомолци *Игнатий* и *Атанасий*, които завѣщали на манастиря още и имѣния въ три села. Това станало прѣвъ царуването на византийскитѣ императори *Андроникъ II* (1282—1328 г.) и *Михаилъ IX* (1295—1320 г.) и грузинскитѣ владѣтели *Константинъ* и *Димитри* отъ *Баиратидитѣ*, год. 530, индиктъ 9, декември 12; тая дата, която е споредъ грузинското лѣточисление, започваще отъ 780 г., много учени въвела въ заблуждение относително древността на иконата, но сега се знае, че тя съвпада съ нашата 1310 г. сл. Р. Хр. (*Иор. Ивановъ*).

При наследниците на *Ивана Аспъня II*, въ продължение на около 100 години, манастирътъ билъ пакъ въ византийски рѣцѣ; а прѣвъ 1344 год. при ц. Иванъ Александъръ той отново влѣзалъ въ прѣдѣлитѣ на българската държава. Благочестивиятъ царъ *Иванъ Александъръ*, който билъ голѣмъ закрилникъ на църквитѣ и манастиритѣ, излѣлъ щедростъта си и надъ бачковската св. обитель; манастирътъ билъ обновенъ и уголѣменъ, надаренъ съ много нови земи и царътъ станалъ неговъ истински новъ основателъ и ктиторъ. Въ знакъ на благодарностъ, манастирското братство поставило ликътъ на ц. Иванъ Александъръ, изобразенъ въ рѣстъ, наредъ съ ликоветѣ на първитѣ ктитори — двамата братя Пакурияни въ т. нар. *гробници*, близо до самия манастиръ; тоя ликъ на Иванъ Александъръ, единчѣкъ запазенъ въ България, оцѣлѣлъ и до днесъ, макаръ и доста пострадалъ не толкова отъ врѣмето, колкото отъ разнитѣ богомолци драскачи, отъ които всѣки е считалъ за гордостъ да си издѣлбае името върху лика на българ. царъ. Копие отъ него се пази въ нар. музей.

(Слѣдва).

Изъ живота на свещенишкитѣ братства.

Годишно братствено събрание на свещеницитѣ отъ Врачанската епархия. — Такова е станало въ гр. Враца на 28, 29 и 30 майя т. г. То се открило съ рѣчь отъ Прѣдседателствующия о. Иконома Илия, и. д. протосингелъ на св. Врачанска митрополия. Подиръ нѣкои прѣдварителни работи, като провѣрка пълномощия и др. четенъ билъ протокола отъ м. год. събрание, по който плѣвенския делегатъ о. протоиерей Кръстю Поповъ е поискалъ думата да даде обяснения по поводъ на обвиненията му въ миналогодишното събрание, че въ прѣдставения отъ него докладъ за дѣятелността на околийскитѣ събрания въ Плѣвенското църковното окръжие, много работи билъ пропусналъ, други прѣувеличилъ, а отъ друга страна . . . че той билъ употребилъ мно-

го остри и прѣсилени изрази по адресъ на нѣкои млади свещеници, защитници на съюза“. . . Въ обяснениета си той е заявилъ: „Въпросния докладъ азъ изпратихъ не въ годишното събрание, а на Негово Високопрѣосвещенство, той, обаче, счелъ за потрѣбно да го прѣдстави въ събранието като докладъ. Като се произнело събранието, че азъ много работи въ него съмъ билъ „прѣувеличилъ“, и много „пропусналъ“, тоя докладъ ми се повърна, за да се *разисква* въ най-близкото околийско събрание и *поправи*. Азъ прочетохъ цѣлия тоя докладъ, както и писмото отъ св. Митрополия, съ което ми се проважда, и поканихъ събралитѣ се, между които присѣдствубаха и трима отъ делегатитѣ на миналогодишното събрание, да кажатъ кое е невѣрното и кое прѣувеличеното въ доклада. Нѣмаха доблестъта нито единъ да стане и да заяви, кое съмъ прѣувеличилъ. Нито единъ не излѣзе да каже, че поне една дума отъ тоя докладъ не е разисквана“.

По реда си прочетенъ билъ протокола на събранието въ Търново по разширението на чл. 27 отъ братствения уставъ. Сжщия о. протоиерей, като делегатъ на Видинската и Врачанска епархии въ това събрание, далъ обяснения, че той подписалъ протокола при особено мнѣние, защото отъ разискванията схваналъ, че се искало поставянето на братствата независимо отъ св. Синодъ и митрополититѣ, даже нѣщо повече — единъ видъ като факторъ въ управлението на църквата. Понеже се искало учрѣждаването на постоянненъ комитетъ отъ свещеници, който да управлява братствата, а на св. Синодъ оставала една нищожна, само по име, власт надъ тѣхъ, а това не влизало въ призиванието на делегатитѣ, той се подписалъ при напечатаното особено мнѣние.

Гласуванъ билъ бюджетъ за братств. 1912/1913 г.

Приходъ 3500 лв.

Разходъ 2540 лв.

Въ разходната частъ на бюджета била прѣвдвидена сума за помощъ на деветъ бѣдни свещенишки презвитери, между които отъ врачанско само два: презвитера Василка п. Георгиева, жив. София, и Савета п. Тошова отъ Враца. На всѣка една се разпрѣдѣляли по 40 лева, които цѣли да се отпуснатъ веднага слѣдъ влизане на бюджетната година.

Въ дневния редъ „разни“ били сж разисквани слѣднитѣ въпроси; 1) *За построяване братско здание*. Братството се нуждаело отъ свое помѣщение. За тая цѣль настоятелството на църквата „Св. Николай“ въ г. Враца подарявало една частъ отъ празното си мѣсто. Съ срдѣствата на братството и съ помощта на църковната ливница братственото настоятелство се надѣвало да издигне едно здание, което да служи за помѣщение на ливницата и за цѣлитѣ на братствата — единъ салонъ за сказки, стая за магазина и нѣколко стаи за ношуване на братчици, когато дохаждатъ въ епархийския центъръ. По тоя случай събранието е гласувало на братственото настоятелство мандатъ да строи такова здание, но като се ограничи съ наличнитѣ братствени срдѣства, безъ да прави каквито и да било задължения за смѣтка на братствената каса.

Въ свръзка съ това рѣшили да изкажатъ благодарностъ къмъ настоятелството на църквата „Св. Николай“ за подаръка.

2) *По материалното положение на свещеницитѣ*. Изработили една молба до св. Синодъ, съ която молятъ да се застъпи тоя прѣдъ правителството за увеличение възнаграждението на свещеника.

Така сжщо св. Синодъ да стори потрѣбното, за да се увеличи пенсията на свещеника като бжде най-малко 150 лв. мѣсечно, а презвитерата да има право не само

на половината пенсия на съпруга си, както е сега, но на цълата.

3) *Да се отпускатъ ли заеми* на свещеници до размъра на едно тримъсечно възнаграждение? Прѣдъ видъ че капитала на братството билъ малкъ, а при това щѣлъ да се ангажира и въ постройката, прѣдложениятъ въпросъ е билъ изоставенъ. За удовлетворение нуждата отъ материално подпомагане възприело се да се основе братска спомагателна каса, която да се нареди, слѣдъ като се възприеме отъ околийскитѣ свещенически събрания и се уяснятъ принципитѣ ѝ.

4) *По правовото положение на свещеника.* Изпъкнали двѣ мнѣния. Едното, че свещеника въ политическо отношение е по-безправенъ отъ своята другарка, която може да бжде избрана за членъ на училищното настоятелство; другото — че при сегашнитѣ изострени партизански борби по-полезно ще бжде свещеника да стои на страна отъ всѣкакви избирателни претенции. Не се взело нѣкакво опрѣдѣлено становище по въпроса.

Заседанието е траяло прѣзъ цѣли три дена при пълненъ редъ и благоприлично държане, слѣдъ което делегатитѣ се завърнали во вся-си душевно доволни, че сж изпълнили единъ дългъ на братска солидарност и взаимно уважение.

Единъ не делегатъ.

Мнѣния и отзиви.

Георги Стояновъ.

Георги Пасаровъ и черковно-националното ни единство.

На цѣла Европа бѣ извѣстна сществуващата отъ вѣкове ненависть между гърци и българи; тя знаеше много добръ борбата на българитѣ съ Цариградската патриаршия за църковна независимостъ. За тази борба, както по-горѣ споменахме, стана дума и въ Берлинския конгресъ отъ страна на английскитѣ прѣставители. Ала конгресътъ се задоволи само съ забѣлжката на княза Горчакова и продължи понататъшната си работа. Конгресътъ не ни счете, значи, за отдѣлили се отъ православната църква, той щѣше, ако не въ самия договоръ, то поне въ протоколитѣ, да подчертае тази разлика въ изповѣданието на двѣтѣ народности, та да отърве силитѣ отъ бждащи главоболия. Защото г. Пасаровъ, като юристъ, знае много-добръ, че при тълкуване на законитѣ и трактатитѣ, като се случи споръ между двѣ страни, или само изпълнителната или сѣдебна власть забѣлжи неясность въ нѣкой параграфъ отъ тѣхъ, обръща се до протоколитѣ, до прѣнната, които сж станали при приемането на извѣстно законоположение.

Признаваме, че не сме нито юристъ, нито пкъкъ високъ политикъ, като г. Пасарова за да боравимъ съ международни договори, ала, мислимъ, че здравия смисълъ не е монополъ само на нѣкой самозвани „националисти“. А че мислитѣ, що горѣ изказваме сж вѣрни и се приематъ и отъ не националиститѣ, които твърдятъ, че гръцки владци въ православна България не може да има, се подкрѣплатъ и слѣднитѣ още факти:

Берлинскитѣ договоръ призна бившето Българско княжество съ граници само на сѣверъ Дунава и на югъ Стара Планина, или тѣй, наречената Мизия. Въ тази частъ гърцитѣ бѣха 7—8 хиляди души само, кога въ край Дунавска България останаха ромъни,¹⁾ които далечъ надминаваха гърцитѣ по брой. И, при все това, нито на ромънскитѣ църква и правителство, нито на г. Пасаро-

ва не е до день днешенъ минало на умъ да се назначи за тѣзи християни отъ источно православно изповѣдание нарочитѣ епископъ-ромънецъ. Отъ българската пкъкъ земя Берлинския конгресъ откъсна Нишъ, Врая и др. села и градове, населени съ българи, и ги даде на Сърбия, а цѣла почти Добруджа, населена тоже съ българи, даде на Ромъния. До създаването на княжеството, въ Нишъ светителствуваще митрополитъ Викторъ, а въ Тулча, ако не се лъжемъ, блаженочившиятъ Климентъ, Врайнишки епископъ, по сетнѣ Търновски митрополитътъ въ качеството си викаренъ епископъ на Доростолската и Червенска митрополия. Тѣзи владци бѣха ржкоположени отъ български св. Синодъ, когото и признаваха за свое началство. Щомъ обаче, се очертаха границитѣ на отечеството ни, по искане на ромънското и сръбското правителство, епископъ Климентъ напусна Тулча и тамошната епископия мина подъ вѣдението на ромънския св. Синодъ, а Високопрѣосвещениятъ Викторъ биде подчиненъ на Българския Синодъ, подиръ като, по прѣдложение на сегашния патриаръ Йокимъ III и по рѣшение на помѣстнитѣ църкви, се покоя. Както правителството ни тѣй и св. Синодъ знаятъ числото на сънародницитѣ ни въ Сърбия и Ромъния, но никакъвъ въпросъ за назначаване на владци българи въ тѣзи държави не сж правили, защото и да сторятъ това не ще бждатъ послушани, при всичко дѣто Берлинския конгресъ съ чл. 33 за Сърбия и чл. 44 за Ромъния налага на тѣзи държавни сжщитѣ задължения, каквито налага на България съ чл. 5,¹⁾ тѣй като каноническото право повелява, че на едно и сжщо мѣсто двама епископи не може да светителствуватъ.

Идваме на послѣдния примѣръ. Той е не много-отдавна. Датира отъ врѣме на анти-гръцкото движение. т. е., малко по рано отъ врѣмето, когато г. Пасаровъ искаше отъ Народното събрание да узакони положението на гръцкитѣ владци въ България.

Новоназначениятъ за Варна гръцки митрополитъ Неофитосъ идва два пжти, но и двата — биде възпрѣпятъствуванъ да слѣзе на суша. Като се прострѣ по-сетнѣ движението изъ цѣла България, пжтътъ на Неофитоса за задъ граница послѣдваха и другитѣ гръцки владци: Пловдивски, Анхиалски, Месемврийски и Созополски. Това положение не само смути, но и ожесточи патриаршията противъ България. Оплака се тя на първо врѣме устно на султана и на прѣдставителитѣ на Великитѣ сили въ Цариградъ, ала плачътъ ѝ остана „вопиющъ въ пустини“. Принуди се, най-сетнѣ, на 14 августъ 1906 година да подаде и писменъ протестъ до дипломатическото тѣло въ турската столица. Основата на този патриаршески протестъ бѣ чл. 5 отъ Берлинския договоръ, който членъ тя много на широко тълкуваше. Казваше се тамъ, че България била потжпкала международния договоръ, който ѝ далъ животъ, защото игнорирала задължението, гарантираше народността, езика и изповѣданията на малцинството. Въ заключение патриаршията, като заявяваше, че е проникната отъ дълга си и е сигурна въ своето право, канѣше Великитѣ сили да се намѣсятъ въ работитѣ на царството, т. е. да повърнатъ по мѣстата имъ изпратенитѣ задъ граница гръцки владци и да настоятъ щото заграбенитѣ отъ българитѣ патриаршески черкви да се повърнатъ на гърцитѣ. Ала този протестъ на патриаршията, [подобно на устнитѣ ѝ застѣпничества, не произведе нужния ефектъ, защото подписалитѣ Берлин-

¹⁾ Тукъ трѣбва да подчертаемъ изказаната отъ насъ въ прѣдиданата ни статия мисль за чл. 62 отъ Берлинския трактатъ, който е единъ и сжщъ по съдържание съ ония, които цитираме, тѣзи привилегии за вѣротърпимостъ се създадоха не за чернитѣ очи на българи, гърци, сърби, ромъни и черно-горци (чл. 22), а съ единствената цѣль да се протежиратъ инославнитѣ пропаганди.

ския договоръ сили не намѣриха, че той ѝ дава нѣкакви права и привилегии въ границитѣ на Българското царство, макаръ то тогава да бѣ васално княжество. Въпросътъ, прочее, за катедритѣ на гръцкитѣ владци въ България и за гръцкитѣ църкви остана да се разрѣши между правителството ни и патриаршията.

Съ дотукъ изложенитѣ примѣри по въпроса, който ни занимава, ний свършваме. Отъ тѣхъ и всѣки не много уменъ човѣкъ може да проумѣе, че по силата на Берлинския договоръ *патриаршията не може да държи свои владци въ България*, ако държи смѣтка за канонитѣ, за нарушението на които, ужъ, насъ прегласи за схизматици.

Да разгледаме второто положение, въз основа на което г. Пасаровъ намира, че патриаршията може да назначава въ България архиереи ней подвѣдомствени. Това положение г. Пасаровъ черпи отъ нашата конституция. Нека видимъ за това какво тя казва по този въпросъ.

Като държаха смѣтка за вѣрванията отъ болшинството на новосъздаденото княжество, и като отхвърляха незаконопрогласената надъ насъ отъ Цариградската патриаршия схизма, народнитѣ прѣдставители въ Учрѣдителното събрание съ чл. 37 отъ конституцията озакониха, *„господствующата въ Българското царство вѣра е православно—християнската“*. По сжщитѣ съображения и за да покажатъ, че въ държавата ни двѣ духовни власти отъ православно вѣроизповѣдане не може да сжществуватъ, иститѣ избраници народни създадоха и чл. 39, споредъ който *„българското царство отъ църковна страна, като съставлява една нераздѣлна частъ отъ българската църковна областъ, подчинява се на св. Синодъ—Върховната духовна властъ на българската църква, дѣто и да се намира тая властъ“*.

Ала Учрѣдителното събрание не можеше да не има прѣдъ видъ и постановленията на Берлинския договоръ относително вѣроизповѣдната търпимостъ на живущитѣ било врѣменно, било като български подданици, въ новооснованото княжество друговѣрци, защото това ѝ се налагаше, както видѣхме, отъ чл. 5 на сжщия договоръ. Този принципъ е осветенъ и развитъ въ чл. 40 и 42 отъ Конституцията, отъ които първиятъ гласи, че *„християнитѣ отъ неправославно изповѣдане и друговѣрцитѣ, било природни подданици на българското царство, било приети въ поданство, а така сжщо и чужденци, които постоянно или само врѣменно живѣятъ въ България, ползватъ се съ свобода на вѣроизповѣданията си, стига изпълнението на тѣхнитѣ обрѣди да не набушава сжществующитѣ закони“*. Вториятъ пъкъ членъ има слѣдното съдържание: *„църковнитѣ работи на християни отъ неправославно изповѣдане и друговѣрци управляватъ се отъ тѣхнитѣ духовни власти, но подъ върховния надзоръ на надлежния министъръ, споредъ законитѣ, които ще се издадатъ за тоя прѣдметъ“*.

Цитирахме и подчертахме нарочно тѣзи постановления на нашата Конституция, за да се види, че и между редоветѣ имъ дори не може да се намѣри законоположение за допускането на гръцки владци въ България, които да сж подвѣдомствени на Цариградската патриаршия. Сжщитѣ не съдържатъ и никакво повѣление за уреждането на гръцкитѣ черковни общини въ България чрѣзъ законъ. Та и по другъ начинъ създателитѣ на този нашъ основенъ законъ не можеше да постѣпятъ, защото, ако въ главитѣ имъ бѣ влѣзла мисълта, що г. Пасаровъ проповѣдва, трѣбаше да добавятъ до дилемата, **че една отъ двѣтѣ църкви: Цариградската или Българската, е схизматическа.**

Отъ дотукъ изложеното може да се извадятъ слѣднитѣ положения :

1) *Че гръцката патриаршия антиканонично ни промлази за схизматици, и като тѣй, българитѣ не се признаватъ за такива ;*

2) *Че сжщата патриаршия нѣма право, нито по канони, нито по Берлински договоръ нито по Конституцията ни да изпраща свои владци во свободното Царство, или да държи за напрѣдъ институциитѣ, що сега дѣйствуватъ подъ наименования на черковни общини, или на гръцки духовни сждилища; и*

3) *Че антиканонично и противоконституционно е да се урежда съ законоположение въпросътъ за гръцкитѣ владци и институциитѣ при тѣхъ.*

Но г. Пасаровъ поддържа още, че уреждането на въпросътъ чрѣзъ законъ може да се утвърди и *„по силата на нашата гражданска процедура и други закони“*. Това е онова мода конституционализъмъ и трѣбва да признаемъ, че, ако и отъ други се поддържа тази теория, ще се принудимъ да си искаме паритѣ отъ учителитѣ, които едно врѣме сж ни прѣподавали гражданското учение. Прѣдъ тази голѣма новизна на законодателствуване, новизна, която е въ противорѣчие съ осветената отъ всички конституциони страни аксиома, че всѣки законъ трѣбва отъ конституцията да изхожда или на постановленията ѝ да не противорѣчи, слѣдвало би Сѣверо-Американскитѣ щати да отнематъ отъ сждилищата си правото да се произнасятъ извѣстенъ законъ противенъ ли е или не на конституцията. Но да се съгласимъ за минута, че теорията, що г. Пасаровъ проповѣдва отъ трибуната на Народното събрание, е права. Но той не ни казва на кои „други закони“ ще утвърди законътъ, който иска да се създаде за гръцкитѣ владци. Защото, право да си кажемъ, до колкото скромнитѣ ни знания се простиратъ, намъ е извѣстно само едно законоположение, което санкционира гръцкитѣ духовни сждилища въ България. Думата ни е за чл. 1220 отъ гражданското сждопроизводство, който гласи: *„духовнитѣ сждилища, които се намѣрватъ подъ главенството на Цариградския патриархъ, въ прѣписнитѣ по имуществени отношения между жители отъ Княжеството се подчиняватъ на изложено то въ прѣдидущия членъ правило“*.

Историята на тоя членъ отъ Гражданското сждопроизводство е много кратка. Той бѣ вложенъ най-напрѣдъ прѣзъ 1878 година въ Врѣменитѣ Сждебни Правила, които се изработиха въ Пловдивъ отъ окупационитѣ руски власти, за да мине послѣ прѣзъ 1880 година въ закона за сжщитѣ правила, а прѣзъ 1891 година — и въ Гражданското сждопроизводство. Кое е дало поводъ да озаконяватъ окупационитѣ власти гръцкитѣ духовни сждилища въ България, нѣмаме данни за това, но не е мѣчно да се отгатнатъ причинитѣ. Сжщитѣ окупациони власти бѣха съставили, споредъ писача на книгата „Греко-Българскій църковнй въпросъ“ — Тепловъ, записка до Руското правителство, за да се уреди черковната самостоятелностъ на българитѣ, като се освободятъ отъ гръцката патриаршия. Ала на тази записка послѣдвалъ отговоръ, че искането на окупационното правителство не може да се приеме, защото Българската църква не била още призната *канонически самостоятелна*. Друга причина за озаконяването за гръцитѣ въ България духовни сждилища ний не виждаме и не можемъ да намѣримъ, защото, ако Русия бѣ намѣрила, че ний не сме схизматици, не би допуснала на Дондукова Корсакова и неговитѣ помощници да озаконяватъ нѣща противни на канонитѣ.

Но, ако прѣзъ 1878 година не можеше да се говори, че този параграфъ отъ врѣменитѣ сждебни правила е противоконституционенъ, защото Конституцията бѣ създадена прѣзъ 1879 година, като той е прѣписанъ въ за-

кона за сжщитѣ правила отъ 1880 година и въ Гражданското сждопроизводство отъ 1891 година, па и до днесъ стои въ послѣдното, та подъ неговата санкция грѣцкитѣ сждилища за православнитѣ *български* поданици още сжществуватъ, ний смѣло можемъ да нарѣчемъ това постановление на закона не само антиканонично, но и *противоконституционн*. Защото пѣкъ нашитѣ правителства и народни събрания до день днешенъ не съзрѣха, че чл. 1220 отъ Гражданското сждопроизводство е плодъ на прогласената отъ Цариградската патриаршия схизма надъ българския народъ, а г. Георги Пасаровъ иска съ законъ да уреди положението на грѣцкитѣ въ България владици, дохождаме до слѣднитѣ двѣ заключения:

1) *Че Българската държава признава националната ни църква за схизматическа; и*

2) *Че и г. Георги Пасаровъ признава „Въпроситѣ“ на Цариградската патриаршия отъ 17 септемврий 1872 година за канониченъ.*

Защо тогава г. Георги Пасаровъ търси „поклонницитѣ“ прѣдъ патриарха у други лица?

Отговоръ.

На г. Д. Бошковъ. Погрѣшно се адресирате къмъ менъ и искате да отговарямъ за статия, която носи подписа на лице, което, прѣдполагамъ, познавате добрѣ. Ала въпрѣки погрѣшния адресъ, въпрѣки и това, че писмото си не сте изпратили въ редакцията на „Ц. в.“, която каните да му даде мѣсто, отговарямъ на въпроситѣ, въ които се засѣгамъ по работи отъ общъ характеръ.

1. Не азъ, но авторътъ на статията знае, изказвали ли сте желание да бждете редакторъ на в. „Свѣтникъ“, участвували ли сте въ свещенишкия съюзъ и въ какво се състои вашето участие. Той напомнима обстоятелства и посочва, кога му е казано това; остава да посочи по име лицето, което му го е казало въ публично събрание. Ще се съгласите, че не мога да отговарямъ за това, що другъ пише и твърди съ подписа си. Па и не всички нѣща, помѣстятъ и въ единъ вѣстникъ, може да се знаятъ отъ редакцията. Затова и такивато нѣща се помѣстятъ подъ подписа и отговорността на лицето, което ги съобщава. Така е станало и въ конкретния случай.

2. Прѣзъ 1903 и 1904 г., когато сте сътрудничили въ „Ц. в.“, азъ не бѣхъ въ България. Слѣдователно, не зная и не мога да зная нито какво сте писали въ „Ц. вѣстникъ“ тогава, нито какво възнаграждение сте получавали, нито какво разбира авторътъ на статията съ думи „редъ прѣводни синодни издания“. Ала за коректностъ провѣрихъ вашитѣ твърдения въ синодната канцелария и узнахъ това: прѣзъ означенитѣ години сте били учителъ въ семинарията съ мѣсечна заплата 240 лева, били сте надзирателъ въ пансиона, за което сте имали безплатно стая, храна, отопление и освѣщение, сътрудничили сте и съ 70 лева мѣсечно възнаграждение въ „Ц. в.“, който е синодно издание. Казано съ езика на редакторитѣ на в. „Воля“, съ който и вие си служите, имали сте три платени длѣжности. Ала нищо некоректно и осждително въ това. Работили сте — плащаль ви се е труда. Авторътъ на статията дири некоректностъ, струва ми се, въ друго — въ неконзеквентността на идеитѣ и писанието ви по църковно-просвѣтни въпроси тогава, отпослѣ и сега. Истина ли е това и, ако е истина, естествена ли е такава една еволюция, остава да се разправите съ него.

За да бжда коректенъ спрѣмо себе си и спрѣмо васъ, дължа една дума и за обидитѣ, които, при всичкото си декларирано и повтаряно уважение, сте си позволили спрѣмо менъ. Като се солидаризирате съ редакторитѣ на

в. „Воля“, твърдите, че азъ съмъ ималъ три служби наведнѣжъ, за което сте си послужили и съ тѣхния епитетъ. По това постоянно подмѣтане азъ се обяснихъ въ брой 92 на в. „Прѣпорецъ“. Прѣдложихъ прѣди 1½ мѣсець на редакторитѣ на в. „Воля“ вѣстникарска анкета, която тѣ не приеха и не искатъ да приематъ. Моето прѣстжпление е това: пенсионеръ съмъ и редактирамъ „Ц. в.“. Ала заявявамъ: никога не съмъ билъ синоденъ чиновникъ, не съмъ такъвъ и сега. Ако бѣ другоаче, азъ не можехъ да бжда депутатинъ. Никага никаква синодна работа не ми е възлагана или, ако ми е възлагана, съмъ приелъ. Е оправдано ли е да си служите съ логиката и съ приемиитѣ на в. „Воля“ именно вие, които сте били чиновникъ и то съ три достойни работи? Честниятъ трудъ, г. Бошковъ, нито е осждителенъ, нито е позоренъ. Вѣрвайте това. Ала има едно нѣщо недостойно — то е да си служи човѣкъ съ крива логика и съ обидни епитети спрѣмо други; има и едно нѣщо непрѣпорчително — то е човѣкъ свободолобивъ и, при това, демократъ да дири право, честь и законность въ колонитѣ на в. „Воля“, както и „вълцитѣ на свободата“, които „създава истинското християнство“ да вървятъ ржка о ржка съ ония, които въ 1907 г. посегнаха върху храма на науката и върху свободата въ страната.

3. За съвѣстята. Всѣкога съмъ респектиралъ чуждата съвѣсть. Заявявамъ: никога не съмъ бъркалъ въ ничия съвѣсть, никога нито съмъ насилялъ нѣкого да „надѣва расо и да туря капа“, нито пѣкъ, наопаки, да хвърля „расо и капа“. Ако има противни доказателства за това, избличете ме. Но защо авторътъ на статията прѣдлага „расо“ и настоява на това? Той знае. Може би, той има прѣдъ очи нечие формално задължение, нечий неизпълненъ обѣтъ. Остава да се обясните.

4. Ако не отричате, че нѣкои владици сж помислевали нѣкога за затворницитѣ, ще се съгласите, че писаното отъ свещеникъ Хлѣбаровъ, въ опровержение на прѣсканитѣ заблуди, не изчерпва всичко, каквото сж вършили архиереитѣ и вършатъ за затворници и за други злочести. Отъ Хлѣбаровъ изнася факти, които знае и за които самитѣ владици никога не говорятъ. Той просто константира такива факти: пакети ризи, събирани при освета на селски храмове, сж пращани да се раздаватъ на затворници; много затворници дължатъ своето прѣдсрочно освобождение на застѣпничеството на владици и на тѣмнични свещеници. Той сочи и живи свидѣтели: директоритѣ на затворитѣ, самитѣ затворници и самитѣ освободени; позовава се и на свидѣтелството на архивитѣ въ митрополиитѣ и въ министерството на правосъдието. Съ това, разбира се, не изчерпва нито длѣжноститѣ на владицитѣ, нито всичко, което тѣ сж вършили и вършатъ, нито пѣкъ иска да каже, че съ това се свършватъ архиерейскитѣ „задължения“. Защо пѣкъ е нужно да се биемъ въ гърди изъ вѣстницитѣ и да гърмимъ, че само ние знаемъ, какво сж длѣжности и че само ние изпълняваме длѣжноститѣ си?

5. Въпросътъ не е, защо пишете въ в. „Камбана“, но въ това, има ли сходство въ това, що пишете въ този вѣстникъ, съ онова, което сте писали нѣкога по едни и сжщи въпроси. Не допускамъ, че моятъ примѣръ ви е заразилъ: вѣнъ отъ разправиятѣ, които се принудихъ да очистя отъ субективность и неистина, в. „Камбана“ бѣ ме интервюириалъ по декларацията на Панчо Доревъ въ турския парламентъ за статистиката на населението въ Македония; написахъ и двѣ статии по сжщия въпросъ, който бѣ отъ голѣмъ политически и общественъ интересъ.

6. Послѣдния въпросъ: „може ли единъ „крѣвникъ“, единъ кой да е и какъвъ да е убиець да бжде светия? Това е специаленъ богословски въпросъ. Не съмъ ком-

петентенъ да говоря по него. Ала ще позволите, вѣрвамъ, да съпоставя въ отговоръ *собственитѣ ваши думи и сѣждения за два аналогични случая*:

„Убийството не може да бѣде свето дѣло. Единъ убиецъ не може да бѣде заедно съ оногова, който е казалъ „не вади ножъ“ или даже: „не казвай лоша“ дума (рака) на брата — човѣка“ (*Вѣст. „Воля“ брой 125, 3 юний 1912 г.*).

„Построилъ своя жертвенъ олтаръ и пророкъ Илия... Неговиятъ жертвенъ олтаръ билъ облѣнъ съ вода за избѣгане на възможни подозрения. При все това, още въ началото на молитвита му, огънь отъ небото подпалилъ жертвата му. Това вразумило народътъ, който немедлено поискалъ смъртта на заблуденитѣ и закоравялитѣ въ сърдцето си духовни вожди (идолопоклонци)... Животътъ на пророкъ Илия, дѣлата му сж свети, отъ характеръ неземень... Той за народа сега живѣе и живѣе близко до Бога, съ Бога. Той е „човѣкъ божий“. И право е... Св. Илия не е въ облацитѣ, не е въ границитѣ на физическия миръ. Той е при Бога, въ царството на духа, въ царството божие.“ (*Ц. Вѣстникъ брой 31, стр. 374 и 374, год. 1904.*)

Въ 40 стихъ на книга трета „Царства“ въ Библията четемъ: „И казалъ имъ Илія: схватите пророковъ Вааловыхъ, чтобы ни одинъ изъ нихъ не укрылся. И схватили ихъ, и отвелъ ихъ Илія къ потоку Кисону и закололъ ихъ тамъ (Библия или книга Священнаго писанія, изданіе четвърто, Санктпетербургъ 1898 г., ст. 417).

Пророкъ Илия избилъ вааловитѣ жреци, които били идолопоклонци. Св. царъ Борисъ не избилъ, но заповѣдалъ да избиятъ идолопоклонцитѣ, които нападнали покръстенитѣ българи. Остава да се обясни, защо да се приема пророкъ Илия за светия, който е „при Бога и съ Бога“, а св. царъ Борисъ (или по-точно св. Александъръ Невски), да се смѣта, че е кръвникъ, убиецъ, и че не може да бѣде светия, макаръ той и *наш* царъ да е билъ“. Съпоставкитѣ хвърлятъ въ недоумѣние. Материята богословска. Коя отъ двѣтѣ съпоставки изнася истината?

На край, г. Божковъ, апелирате къмъ менъ да не допускамъ лъжи въ „Ц. в.“. Вземамъ бѣлѣжка отъ думитѣ ви. Не съмъ допускалъ такива, нито вие посочихте такива. Лъжитѣ и заблудитѣ не сж защита: тѣ сж оронъ и за този, който си служи съ тѣхъ, и за оня, когото искатъ да защитатъ съ тѣхъ. Моралната сила не е въ заблудитѣ, но въ истината.

Д. Мишевъ

Външенъ прѣгледъ.

Сърбската църква (*Архиерийския изборъ и рѣшенията му; възпитаницитѣ семимаристи отъ призрѣнската семинария; извънреденъ свещенишки съборъ*) На 9 априлъ се открила сесията на Архиерийския съборъ, св. Синодъ, на Сърбската църква въ Бѣлградъ. Като заседавалъ почти цѣлъ мѣсець и изчерпалъ всички въпроси поставени на дневенъ редъ, съборътъ се закрилъ на 25 май. Разисквалъ и взелъ рѣшения по 165 въпроса отъ чисто църковно-административенъ и дисциплинаренъ характеръ. Рѣшилъ да се напечататъ по-важнитѣ отъ тѣхъ.

Съборътъ се е занималъ и съ въпроса за вакантнитѣ енории, за които не може да се намѣрятъ кандидати, каквито прѣдписва църковния уставъ. Богословското училище въ Бѣлградъ не може да даде достатъченъ брой кандидати. Прѣдъ видъ на това Архиерейскиятъ съборъ въ заседанието на 21 априлъ взелъ рѣшение да се допускатъ за вакантнитѣ енории и кандидати, ко-

ито сж свършили Богословското училище въ Призрѣнъ, въ Турция, и други Богословски училища, но съ условие, че за всѣки специаленъ случай надлежниятъ епископъ да се споразумѣе съ Министра на просвѣтата и на изповѣданията. Прѣди да бѣде рѣкоположенъ, кандидатътъ ще даде заявление, че не ще иска да бѣде прѣмѣстенъ отпослѣ на друга енория. Архиереятъ ще може да допуска за кандидати и да рѣкополага свършилитѣ въ Призрѣнъ или другадѣ Богословско училище само за сегашнитѣ вакантни енории, но като обяви публично конкурсъ отъ три мѣсеца и ако въ този срокъ не се яви кандидатъ, свършилъ Богословското училище св. Сава въ Бѣлградъ. На кандидатитѣ отъ това училище се дава прѣдимство прѣдъ тия на другитѣ училища.

На 17 априлъ е имало въ Бѣлградъ извънреденъ свещенишки съборъ. На него присѣдствували свещеници изъ цѣлото кралство. Присѣдствувалъ е лично и Н. Впрѣосвещенство сърбския митрополитъ г. Димитрий. Министърътъ на просвѣтата и на изповѣданията се прѣдставявалъ съ особенъ пратеникъ. На дневенъ редъ билъ въпроса за подобрене материалното положение на свещеницитѣ. Говорили много свещеници. Очертали високо значение на свещенишката служба. Свещеницитѣ сж жива църква за народа. Тѣхната вѣрско и възпитателско призвание е първо по значение и по влияние. За да се държи високо това призвание, свещенството не трѣбва да се оставя да се ороня въ очитѣ на папството за своято подѣржка. То трѣбва да се възнагражда така, както и другитѣ държавни служители. На край се взела резолюция, въ която се изложили въ петъ точки желанята на събора, които сж желанія на цѣлото свещенство въ кралството. Основната мисль, прокарана въ петѣтѣ точки, е да се подобри материалното положение още въ прѣдстоящата Народна скупщина (Народно събрание), като се вземе за база систематична мѣсечна заплата, вписвана въ държавния бюджетъ.

Извлечения изъ писма и дописки.

Архиерейска посѣта. Пишатъ ни отъ г. *Карлово*: На 3-и юний н. г. Негово Високопрѣосвещенство св. Пловдивския митрополитъ г. Максимъ, направи посѣта на гр. Карлово, дѣто въ съслужение съ Н. Всепрѣподобие игумена на св. Троянска обитель, иеромонаха Климента, и цѣлото градско духовенство отслужи въ църквата „св. Николай“ тържествена служба. Както и другъ пжтъ, тѣй и сега, обичниятъ пастирь не изпусна случая да поучи и настави своето паство.

Тѣй, послѣ св. Евангелие, той произнесе дълга, но поучителна рѣчь, която по своята красота и вжтрѣшно единство на мислитѣ, направи силно впечатление на слушателитѣ-християни. „Искайте първо царството Божие и всичко друго ще ви се даде“, захвана Н. Високопрѣосвещенство, и съ цитати отъ велики мже, както и отъ Свещ. писание, състави едно цѣло съ главна мисль: „за да се получи царството Божие, това зависи отъ личността, която трѣбва да усвършенствува своя духовенъ животъ, като не полага голѣми грижи за ядене, пиене и облѣкло, защото въ зависимостъ съ душата и нейното съвршенство, тѣ оставатъ на по-заденъ планъ“. Какво ползва човѣка, ако придобие цѣлия свѣтъ, а ошети душата си, или какво ще дадете въ замѣна на изгубената си душа? Търсете правдата Божия, просвѣщавайте се отъ Евангелската свѣтлина и вие ще бѣдете синове на тази свѣтлина. А който ходи въ свѣтлината, знае, кждѣ отива и пжтътъ, въ който ходи, е пжтъ на живота вѣченъ. И тѣй, ако окоето ви е чисто, цѣлото тѣло ви е свѣтло, прочее, продѣлжи пастирьтъ, искате ли да бѣдете синове на

Христовото царство, отгледвайте въ мислитъ си, въ дѣлата си, въ живота си добродѣтелитъ на евангелската свѣтлина и правда. Тогава око̀то ви не може да бѣде лукаво, защото има за изворъ чисто, непокварено и облято съ христовата свѣтлина сърдце. Ако християнството покори свѣта, това направи, защото е носителъ на правдата, на любовта; а любовта не завикда, не се гордѣе, не безчинствува. Стремете се, завърши Н. В. прѣосвещенство, да култивирате между си любовта, защото тя ще ви подпомага да се самопожертвувате единъ за другъ, а който изгуби себе си за правдата и Евангелието, той ще се спаси . . .“

Изобщо карловци останаха извънредно трогнати отъ това, че Н. В.-прѣосвещенство ги посѣщава често и назидава съ своитѣ хубави църковни рѣчи.

Синодни разпоредби и окръжни

1. По поменуването. Понеже не се пазила еднакво изработената прѣзъ 1890 г. формула за поменуването при богослужение, св. Синодъ е отпразвилъ до епархийскитѣ началства слѣдното окръжно съ дата 11 IV 1912 г. № 1785:

„Споредъ приети свѣдения, поменуването на св. Синодъ отъ Високопрѣосвещенитѣ митрополити при богослужение не ставало еднакво, съгласно изработената прѣзъ 1890 година формула. Едни кириарси споменували „святѣйшій Болгарски Синодъ“, други — правителствующий Синодъ“ и пр.

За еднообразие, св. Синодъ въ заседанието си отъ 20 декемврия м. г. рѣши това поменуване да става за напредъ по слѣдната формула:

На Великия входъ:

„Святѣйшій нашъ Синодъ да помянеъ Господь Богъ во царствіи своемъ всѣгда нынѣ и присно и во вѣки вѣковъ“.

На възгласа слѣдъ молитвата по „Изрядно“:

„Въ первыхъ помяни Господи святѣйшій нашъ Синодъ, ихже и пр.“

Като ви съобщаваме това за знание и надлежно изпълнение, прѣпоръчваме се и пр.“

Църковно-обществена лѣтопись.

Духовната семинария. Въ понедеѣчникъ, 4 юний сутриньта, Прѣседателствуващиятъ св. Синодъ Н. Впрѣосвещенство св. Доростолския и Червенски митрополитъ г. Василий и синодниятъ архиерей Н. Впрѣосвещенство св. Търновски митрополитъ г. Антимъ посѣтили Духовната семинария и присѣтствували на зрѣлостнитѣ испити на абитуриентитѣ по Догматично и Основно богословие. Тѣ присѣтствували при занаятията и на възпитаницитѣ въ нѣкои класове.

Юбилей. На 3 юний се чествувалъ въ салона на „Славянската беседа“, при участието на професори отъ университета, членове на Академията на наукитѣ, учители, писатели и студенти 25 годишния юбилей на учената дѣйност на г. Л. Милетичъ, професоръ по славистика и подпрѣседателъ на Академията на наукитѣ. Между многото поздравя, които получили юбилярътъ билъ поздравенъ телеграфически отъ Прѣседателствуващия св. Синодъ, Н. Впрѣосвещенство св. Доростолския и Червенски митрополитъ г-нь Василий, отъ Н. Впрѣосвещенство св. Варненския и Прѣславски митрополитъ г. Симеонъ, Н. Високопрѣосвещенство св. Старо-Загорския митропо-

литъ г. Методий и Н. Високопрѣосвещенство бившия Скопски митрополитъ г-нь Теодосий.

Заседание. Комисията по чествуване 100-годишнината на блаженопочиващия Търновски митрополитъ Иларионъ, именития ратникъ по възраждането и борбата за църковна независимост, имала въ синодната палата на 5 того часа на 6 подиръ пладне заседание подъ прѣдседателството на Н. Впрѣосвещенство св. Софийския митрополитъ г. Партеий. На заседанието се разгледала и приела начертаната програма за юбилей.

Отпускъ. Пристигналъ е въ отпускъ въ столицата управляващия св. Ст.-загорската епархия, св. Драговитийския епископъ г. Иосифъ.

Новоосновано православно — християнско братство. — Въ г. Враца, отъ 1-й мартъ т. г. съществува православно-християнско братство. Основането на такъво братство било замисляно отдавна. Напоследъкъ, при съдѣйствието на нѣколцина благочестиви ревнители на християнски животъ, и съ помощта на енорийскитѣ свещеници, турнало се основата на таково. Пустнатата между гражданството покана — позивъ по тоя случай съдържала слѣднитѣ редове:

П. Г.

„Извѣстно ви е, колко много е отпадналъ християнския духъ въ наше врѣме. Младежъта страни, чуждае се отъ вѣрата, счита я за ненуждна — тѣй тя се възпитава — а старитѣ, макаръ още да чувствуватъ нейната необходимост, макаръ да скърбятъ за това ненормално течение считатъ се безсилни да поведатъ нѣкаква борба противъ него. А то шуми, засилва се и грози да завлече въ опаснитѣ си вълни и малката частъ още останала вѣрна и държаща се въ прѣдадената ни отъ достойнитѣ наши бащи и дѣди вѣра. За да не бѣде всичко изгубено, за да не останемъ виновни прѣдъ Бога и градуцъто поколѣние, че не сме се съ врѣме погрижили да взематъ мѣрки за запазване устонтѣ на вѣрата и добритѣ и свързани съ нея хубави обичаи, нека положимъ посилни старания за това. А съ общи сили много може да се направи. Хората се сдружаватъ за важни и за неважни работи. Днесъ е доказано, че единъ човѣкъ, колкото и да е силенъ той духомъ, колкото и да е способенъ, самичекъ нищо не може да направи. Сама ржка, казва пословицата, и въ морето не може се оми. Ето защо, считаме за свой дългъ, да ви поканимъ да се присѣдините къмъ инициативата за основаване на едно православно—християнско братство, което ще има за цѣль съ врѣме да взема мѣрки противъ готвещия се атентатъ срѣщу вѣрата и църквата“ . . .

Тая покана била посрѣцната радушно. На устроеното учрѣдително събрание имало събрани повече отъ 200 души. Тогава говорилъ о. Икономъ Илия Якимовъ за значението на православнитѣ братства и нуждата отъ такъво за нашия градъ. Слѣдъ това разисквалъ се устава и се избрало настоятелство, въ което, по изборъ, влѣзли слѣднитѣ лица: Прѣседателъ Икономъ Илия Якимовъ, подпрѣседателъ: Свещ. Иорданъ П. Георгиевъ, касиеръ: Свещ. Дамянъ Цѣковъ, секретаръ: Хр. Николчовъ, библиотекаръ: П. Лукова и съвѣтници: П. Мариновъ, А. Черневъ, М. Д-ръ Дикова, М. Панайотовъ, Т. Н. Чолакова, Мито Н. Серсемовъ, К. Липовански и Капитанъ Малешковъ. Почетенъ прѣдседателъ на братството е по право Негово Високопрѣосвещенство Епархийския архиерей.

Споредъ устава цѣльта на братството била „религиозно — нравственото възпитание на членоветѣ си въ духа и учението на православната вѣра и изобщо — повдигане религиозно-нравствения духъ у населението“.

За постигането на тая цѣль се нареждали сказки по религиозни въпроси. Такива били държани до сега, освѣнъ поменатата отъ о. Иконома Илия, една отъ Благоевѣйния

свещ. Лука Шошевъ „за невѣрието“, казана на Недѣля Томова; втора отъ Благоговѣйния свещ. Йорданъ п. Георгиевъ, казана на 22-й априлия т. г., на тема: „Библията и нейното грамадно влияние за възвеличаването на чловѣчеството“. Сега се приготвява трета сказка отъ Благоговѣйния свещ. Демиянъ Цѣковъ.

Една доста голѣма мжнотия срѣщало братството за сказките си, поради липса на салонъ. Досега се ползувало отъ салона на д-во „Развитие“, когато бивалъ свободенъ, но понеже той често билъ ангажиранъ, ставало нужда да се отлагатъ сказките.

Дарители за благотворителни цѣли. Напоследъкъ почесто чуваме и четемъ имена на родолюбиви дарители за развитието и напредъка на богоугодни дѣла Така г-жа Мария Диченица, изъ гр. Враца, е прѣдложила на мѣстното д-во „Милосердие“ да приеме отъ нея едно доста голѣмо пожертвование, за да се засилятъ срѣдствата му въ постройка на приютъ за бѣдно-болни и трапезария за бѣдни ученици. Тя завѣщала още при-живѣ единъ свой хотелъ въ г. Орѣхово. Ние не можемъ да не се радваме, като виждаме, какви благодатни плодове дава въ сърдцето на вѣдущитѣ вѣрата, слѣдванието заповѣдитѣ Господни. Г-жа Мария е една добра християнка. Вижда се, обаче, че тя иска да бжде не само „слушателка“, но и „творецъ на Словото Божие“. Дано Богъ я подкрѣпи да види плодоветѣ на своята жертва въ Господа.

Дарители. I. Въ Търновската епархия благочестиви православни християни сж направили пожертвования за църквитѣ въ слѣднитѣ мѣста:

1. За църквата св. „Троица“ въ гр. Габрово — а) наследниците на покойния Денчо Ив. Поповъ изъ гр. Габрово завѣщали и внесли сумата 500 лв.; б) наследниците на покойния Симеонъ Генчевъ изъ гр. Габрово — 200 лв.; в) покойниятъ Екимъ Маноловъ завѣщалъ — 100 лв.; г) гражданина Ст. Б. подарилъ единъ никеловъ свѣтилникъ на стойность 200 лв. и д) г-жа Мария Ц. Гърнева изъ гр. Габрово — единъ въздухъ, покровци и една постелка за св. Прѣстолъ на сума 40 лв.

2. За църквата св. „Параскева“ въ с. Никюпъ, Търновска околия: Стефанъ Мариновъ, Георги К. Кунчевъ и Георги Андреевъ подарили по 10 лв.; Пенчо Тодоровъ, Марко Стефановъ, Колю Григоровъ, Михаль Димитровъ, Или Тоневъ, Никифоръ Трифоновъ и Атанасъ Григоровъ, подарили по 5 лв.; Стаматъ Рачевъ подарилъ 6 лв.; Григоръ Хр. Чолаковъ подарилъ 4 лв.; Димитъръ Христовъ Бояджиевъ отъ гр. Търново, подарилъ 3 лв.; Радю К. Поповъ, Стефанъ Поповъ, Никифоръ Савовъ, Василь Поповъ, Христо А. Поповъ, Петко Стояновъ, Костадинъ Тодоровъ, Димитъръ Дончевъ, Стефанъ Димитровъ подарили по 2 лв.; Нешо Христовъ, Йорданъ Мариновъ, Минчо Ивановъ, Петко Ивановъ, Тодоръ Мариновъ, Матей Димитровъ и Костадинъ Мариновъ, подарили по 1 лв.; Мийко Ивановъ подарилъ 50 ст. Всичките подарили 106 лв. и 50 ст., която сума послужила за доизплащане на една плащаница.

3. За църквата св. „Богородица“ въ с. Драганово, Гор.-Орѣховска околия: а) Петъръ Хр. Гочевъ подарилъ пиринч. свѣтилникъ за 26 лв.; б) Стояна Мирчева — кутийка среб. за причастие за 15 лв.; в) Кина Кост. Попова — покровци за 30 лв.; Христо М. Пжревъ и Маринъ Хр. Пжревъ — среб. полиелейче съ 4 кандилца за 110 лв.; г) Коста К. Чолаковъ, Драг. Т. К. Ивановъ, Петко Ив. Бочевъ, Ив. Н. К. Ивановъ и Маринъ М. К. Ивановъ, — прѣстоленъ сребрениъ кръстъ за 170 лв.; д) Димитъръ Т. Неновъ, Димитъръ п. Иванчевъ, — пиринченъ свѣтилникъ за 200 лв.; Димитъръ Ив. К. Ивановъ и Димитъръ Георг. К. Ивановъ, — пиринченъ свѣтилникъ за 200 лв.

4. За църквата „св. Параскева“ въ с. Сушица, Гор.-Орѣховска околия: Желѣзко Ст. Кочевъ подарилъ 20 лв.; Мартинъ Минковъ — 20 лв.; Иванъ Ив. Никовъ — 20 лв.; Минко Н. Кочевъ — 20 лв.; Недѣло Г. Василевъ — 20 лв.; Пеню П. Панчевъ — 20 лв.; Рашко Ж. Маджаровъ — 20 лв.; Тодоръ М. Чекершевъ — 20 лв.; Христо Т. Поповъ — 10 лв.; Христо Д. Желевъ — 10 лв.; Григоръ Р. Маджаровъ — 10 лв.; х. Лазаръ Енчевъ — 10 лв. Отъ събранитѣ 200 лева била купена една сребърна „св. Чаша“.

Дона Първанова подарила едно сребърно ангелче за 18 лева, поставено при Двѣритѣ.

5. За църквата „св. Пророкъ Ілия“ въ с. Станчевъ-Ханъ, Дрѣновска околия общинскитѣ свѣтници въ сѣщото село сж имали добрата воля да отпуснатъ отъ общинскитѣ излишеци сумата 3500 лв. — помощъ на църквата за постройка на камбанария.

6. Настоятелството при храма „Св. Богородица“ въ гр. Дрѣново съ удоволствие изказва своята благодарность и похвала спрѣмо г-на Ив. К. Касевъ за *безукоризнената и художествена* изработка иконостаса на храма.

II. Въ Варненската и Приславска епархия е имало слѣдния случай на пожертвование: г. В. Ив. Рачевъ отъ гр. Варна подарилъ на Съборната църква „Успѣние Пресвѣтия Богородици“ въ сѣщия градъ единъ голѣмъ свѣтилникъ.

МОЛБА

Къмъ Благоговѣйнитѣ свещеници и благочестиви християни.

Христолоубиви благотворители,

Съ надежда на Вашата сърдечна любовъ къмъ Гога, осмѣлявнмъ се да се обърна къмъ Васъ, високоуважаеми абонати, чрѣзъ настоящата си смирена и покорна молба, които по едни и други причини не сте си платили абонамента на издаванитѣ отъ менъ списания: „Църковенъ вѣстникъ“ „Вѣра и Разумъ“ и „Весѣла“, да ми изпратите кой колкото благоволи, прието се съ искрена благодарность. Въ името на християнската любовъ помогнете ми, избавете ме отъ плачевното положение... Безъ Вашата помощъ дълги години има да изплащамъ дългове създадени отъ тѣзи списания съпряжено съ морални терзания.

Адресъ: Свещ. **Мина Г. Минковъ** — Пловдивъ.

ОБЯВА

Настоятелството при църквата „св. Богородица“ въ гр. Карлово обявява на интересующитѣ се, че на 30-й юний н. г. — въ 4 часа слѣдъ пладнѣ — въ канцеларията на Архиерейското Намѣстничество ще се произведе тръгъ съ тайна конкуренция за отдаване на предприемачъ постройката на здание при сѣщата църква.

Приблизителната стойность на прѣдприятието е 15,426 лв. Изискуемиятъ се залогъ е 5₀⁰ или всичко 771 лв.

Намаленията или увеличенията ще станатъ върху единичнитѣ цѣни въ процентъ безъ дробни.

Планътъ и тръжнитѣ книжя могатъ да се видятъ всѣки присѣственъ денъ и часъ въ канцеларията на Намѣстничеството. —

гр. Карлово, 31 май 1912 г.

Добричко Архирейско Намѣстничество.**Обявление**

№ 668

На 3-й юлий т. год. въ 4 часа послѣ пладнѣ въ канцеларията на Добричкото Архирейско Намѣстничество, ще се открие за първи пжтъ търгъ съ тайно малонадаване за отдаване на прѣдприемачъ постройката на параклисъ въ с. Прѣселенци, Балчикско. —

Приблизителната стойность на прѣдприятието възлиза на 16,500 лева. Залогъ за участие въ търга 825 лева, вложени въ намѣстничеството или въ нѣкое държавно учрѣждение. Офертитѣ ще се приематъ до 4 часа послѣ пладнѣ. Желаящитѣ да взематъ участие въ търга трѣбва да се съобразятъ съ чл. чл. 11 — 15 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия.

Планътъ и тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ всѣки присжтственъ день и часъ въ канцеларията на намѣстничеството.

гр. Добричъ 3 юний 1912 год.

Архирейски намѣстникъ свещеникъ: **Ил. Р. Сабунджиевъ.**

1 - 1

Добричко Архирейско Намѣстничество.**Обявление**

№ 670

На 30-й юний т. г. въ 4 часа послѣ пладнѣ, въ канцеларията на Добричкото Архирейско Намѣстничество ще се открие за първи пжтъ търгъ съ тайно малонадаване за отдаване на прѣдприемачъ постройката на параклисъ въ село Александрия, Добричко. —

Приблизителната стойность на прѣдприятието възлиза на 16,500 лева. Залогъ за участие въ търга 825 лева, вложенъ въ намѣстничеството или въ нѣкое държавно учрѣждение. — Оферти ще се приематъ до 4 часа послѣ пладнѣ. Желаящитѣ да взематъ участие въ търга трѣбва да се съобразятъ съ чл. чл. 11 — 15 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия. —

Планътъ и тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ всѣки присжтственъ день и часъ въ канцеларията на Намѣстничеството. —

гр. Добричъ 30 май 1912 година

Архирейски намѣстникъ свещеникъ: **Ил. Р. Сабунджиевъ.**

1—1

Провадийско Архирейско Намѣстничество.**Обявление**

№434

Съобщава се, че понеже първитѣ търгове не се състояха, по неявие на конкуренти, въ канцеларията на Намѣстничеството ще се произведатъ повторно слѣднитѣ търгове:

1. На 18 того, въ 2 ч. слѣдъ обѣдъ — търгове за надаване на прѣдприемачъ постройката на църкви въ селата Караджаотъ и Махалчъ, провадийска околия.

2 На 19 того, въ 2 часа слѣдъ обѣдъ — търгове за отдаване на прѣдприемачъ постройката на църкви въ селата Колохчий и Оручъ-гаази, Провадийска околия.

Приблизителната стойность на прѣдприятието възлиза: за църквата въ с. Карджаотъ — на 9830 лв.; изкания залогъ 5₀⁰ — 491л. 50 ст. — въ банковото свидѣтелство; за тая въ Махалчъ — на 12,561 л. 91 ст. съ залогъ 628 л. 10 ст., за тая въ Колохчий — на 12661 л. 91 ст., съ залогъ 633 л. 10 ст. и за тая въ с. Оручъ-гаази — на 1828 л. 60 ст., залогъ 91 л. 45ст.

Намаленията или увеличенията ще ставатъ върху единичнитѣ цѣни въ процентъ безъ дробни. Прѣдложенията ще се приематъ до 5 часа слѣдъ обѣдъ. — Разноска по търга — за публикации, за сключване контрактъ, обгербуване и пр. — сж за смѣтка на прѣдприемача.

Тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ всѣки присжтственъ день въ Намѣстничеството.

гр. Провадия, 1 Юни, 1912 г.

Архирейски намѣстникъ: свещен. **Ив. П. Мо ловъ**

1 1

Казанлъшко Архир. Намѣстничество**Обявление**

№ 9:8

Архирейското Намѣстничество въ гр. Казанлъкъ обявява на интересующитѣ се, че на 30 юний н. г. въ канцеларията на Архирейското Намѣстничество ще се произведе търгъ съ тайна конкуренция за отдаване на прѣдприемачъ постройката на камбанария къмъ църквата въ с. Шипка.

Офертитѣ ще се приематъ отъ 2 — 5 часа слѣдъ обѣдъ с.д. Сумата на прѣдприятието възлиза на около 5371.40 лева, а залогъ за правоучастие въ търга е 5₀⁰ внесени въ цѣнни книжа, или наличность.

Тържнитѣ книжа сж въ канцеларията на Намѣстничеството гдѣто могатъ да се прѣгледатъ всѣки присжтственъ день и часъ.

Чл. Чл. 11 — 15 отъ закона за публичнитѣ търгове сж задължителни за конкурентитѣ.

гр. Казанлъкъ, 4-VI 1912 г.

Архир. Намѣстникъ: Свещ. **Д. п Ивановъ.**

Обявление

№ 9

Църковното настоятелство на село Сланотрънъ, Видинска околия, обявява, че длъжността енорийски свещеникъ при църквата „Успѣние Пресв. Богородици“ е вакантна. Желаящитѣ да заематъ тази длъжность да прѣдставятъ нуждитѣ документи. Енорията се състои отъ 160 кжщи, съ население 900 души. Селото е разположено на единъ километръ далечъ отъ Дунава, поминъка на населението е земледѣлие и климата е блатистъ.

Село Сланотрънъ, 21 май 912 год.

Отъ Настоятелството.

3—3